

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Tommy Nilsson

Elevers utvärdering av lärares undervisning (vt 2013)

Bakgrund

Barn- och grundskolenämnden har beslutat att en elevenkät för bedömning av lärares undervisning ska vara obligatorisk för elever i årskurs 7 och 9 i samtliga skolor i kommunen från och med läsåret 2010/11. Syftet med enkäten är att öka elevinflytandet för att därigenom bidra till skolutveckling. För att elevernas svar ska kunna påverka undervisningen genomför eleverna i årskurs 9 enkäten under höstterminen och eleverna i årskurs 7 under vårterminen.

Elevenkäten för årskurs 7 genomfördes under slutet av april och början av maj 2013 av Orantic AB för Täby kommuns räkning. I enlighet med tidigare utvärderingar av elever gällande lärares undervisning gällde enkäten undervisning i svenska och matematik.

Totalt svarade 560 elever på enkäten i svenska och 552 elever i matematik. I båda fallen betydde det en svarsfrekvens på 85 procent. I svenska var stod flickorna för 53 procent av svaren och pojkarna för 47 procent. I matematik var motsvarande svarsandelar 54 respektive 46 procent.

Följande skolor medverkade i vårens enkät: Byängsskolan, Futuraskolan, Bergtorp, Näsbydalskolan, Näsbyparksskolan, Skarpängsskolan, Skolhagen, Täby friskola och Vallatorpskolan.

Resultatredovisning av enkät, april-maj 2012

Svenska

Under **lärande** återfinns påståendena *jag får hjälp att lära mig tänka på hur jag lär mig bäst, jag uppmuntras att bedöma kvaliteten i mitt eget arbete och jag får pröva olika arbetssätt* lägst omdömen av eleverna. Dessa omdömen ligger samtliga på 7,1 på en tiogradig skala. De påståenden som får högst omdömen, mellan 8,0 respektive 8,1 är *jag får visa vad jag kan på muntliga och skriftliga förhör/prov och jag bidrar till arbetsro i klassrummet*. Påståendet *jag uppmuntras att ta ansvar för mitt lärande* får 7,4. På hela området är det genomsnittet omdömet 7,5 för både flickor och pojkar. Flickorna höjer sig markant när det gäller arbetsron och pröva nya arbetssätt medan pojkarna höjer sig visavi flickorna vid påståendet om att jag får hjälp att lära mig bäst och jag får visa vad

jag kan på muntliga och skriftliga förhör/prov. Sammantaget på området lärande har flickorna ett medelvärde på 7,5 medan pojkarna har 7,4.

Området **inflytande** byggs upp av tre påståenden; *jag tycker att mina åsikter tas på allvar, jag får vara med och påverka hur undervisningen läggs upp och jag tar ansvar för mitt skolarbete*. Sämst medelvärde fås på påverkan av undervisningen (6,1), bäst på *jag tar ansvar för mitt skolarbete* (8,6). Påståendet *jag tycker att mina åsikter tas på allvar* ger eleverna 7,6. Uppdelningen på kön visar att både grupperna tycker ganska lika vad gäller påverkan. Flickorna är mer positivt inställda än pojkarna avseende sitt eget ansvar medan pojkarna i högre grad menar att deras åsikter tas på allvar. Sammantaget på området har flickorna ett medelvärde 7,6 och pojkarna 7,2.

Det tredje området rör **undervisning**. Områdets genomsnitt är 7,5. De påståenden som drar upp medelvärdet är *jag tycker att läraren är förberedd på lektionerna* (7,9), *jag får den hjälp jag behöver* (7,8), *jag tycker att läraren låter mig vara aktiv på lektionerna* (7,8) och *jag tycker att läraren behandlar mig med respekt* (8,2). De påståenden som framför allt drar ner genomsnittet är *jag tycker att läraren väcker mitt intresse för ämnet* (6,6), *jag tycker att läraren uppmuntrar mig till kritiskt tänkande* (7,2) och *jag tycker att läraren varierar sin undervisning* (7,3), samt *jag förstår vad jag behöver utveckla/göra för att nå nästa kunskapsnivå* (7,2). Det återstående påståendet, *jag förstår målen och kriterierna för ämnet*, ligger på 7,4.

En titt på könsuppdelningen per fråga ger väldigt jämna siffror. Sammantaget på området ligger flickorna något över pojkarna, 7,5 jämfört med 7,4. Störst skillnad mellan könen är det på påståendena *jag tycker läraren är förberedd på lektionerna, jag tycker läraren varierar sin undervisning och jag tycker att läraren väcker mitt intresse för ämnet*. I samtliga tre fall har flickorna en mer positiv syn än pojkarna.

Matematik

Under **lärande** är påståendena *jag får hjälp att lära mig tänka på hur jag lär mig bäst, jag uppmuntras att bedöma kvaliteten i mitt eget arbete och jag får pröva olika arbetssätt* de som får lägst omdömen av eleverna. Omdömena ligger mellan 7,4 – 7,6. De påståenden som får högst omdöme, mellan 7,9 – 8,1 är *jag uppmuntras att ta ansvar för mitt lärande, jag bidrar till arbetsro i klassrummet och jag får visa vad jag kan på muntliga och skriftliga förhör/prov*.

På hela området är medelvärdet 7,8 där flickornas genomsnitt är något högre än pojkarnas (7,9 respektive 7,7). Även delfrågorna ger överlag samma bild med två undantag. Det ena är att flickornas medelvärde är sämre än pojkarnas på påståendet *jag får hjälp att lära mig tänka på hur jag lär mig bäst*. Det andra är att flickornas medelvärde är väldigt mycket högre än pojkarnas på påståendet om arbetsro, 8,4 mot 7,7.

Området **inflytande** får sämst medelvärde. Sämst medelvärde fås på *jag får vara med och påverka hur undervisningen läggs upp* (6,0). Bäst medelvärde är det på *jag tar ansvar för mitt skolarbete* (8,5). Påståendet *jag tycker att mina åsikter tas på allvar* ger eleverna 7,8. På ett av påståendena skiljer sig könen åt. Flickorna tycker att de i betydligt högre grad tar ansvar för sitt skolarbete än pojkarna (8,7 respektive 8,3). Totala genomsnittet på området är 7,5 med lite bättre resultat för flickorna (7,5 respektive 7,4).

Det avslutande området, **undervisning**, ges ett totalt genomsnitt på 7,8 där pojkar och flickor ger exakt samma medelvärde på området. Två påståenden står ut på ett negativt sätt; *jag tycker att läraren väcker mitt intresse för ämnet* (7,2) och *jag tycker att läraren varierar sin undervisning* (7,4). I båda fallen är flickorna mer negativa än pojkarna. De två påståenden som ligger i topp är *jag tycker att läraren behandlar mig med respekt* (8,5) och *jag tycker att läraren är förberedd på lektionerna* (8,5). Högt ligger även *jag får den hjälp jag behöver* (8,1) och *jag tycker att läraren låter mig vara aktiv på lektionerna* (8,0). Övriga tre påståenden; *jag förstår målen och kriterierna för ämnet* (7,6), *jag förstår vad jag behöver utveckla/göra för att nå nästa kunskapsnivå* (7,5) samt *jag tycker att läraren uppmuntrar mig till kritiskt tänkande* (7,6).

Det är överlag väldigt lite som skiljer mellan könen när det gäller undervisningssituationen i matematik. Det enda påståendet när det finns en märkbar skillnad är *jag tycker att läraren behandlar mig med respekt*. Där har flickorna ett medelvärde på 8,6 medan pojkarna har 8,4.

Kommentar

Inledningsvis är det viktigt att komma ihåg att enkäten inte är vetenskapligt utformad utan fungerar endast som en indikator för skolan/läraren/rektorn och i bästa fall även som ett diskussionsunderlag i olika konstellationer på skolorna.

Överlag visar svaren från eleverna att de är nöjda. Sämst ligger området inflytande och siffrorna för matematik och svenska är likvärdiga (7,4). Området lärande ligger på 7,8 i matematik och 7,5 i svenska. Slutligen, området undervisning som ligger på 7,8 i matematik och 7,5 i svenska. Jämfört med 2012 års enkät för årskurs 7 är det emellertid överlag sämre siffror som framkommer i årets enkät.

Ska resultaten generaliseras något visar resultaten att påståenden om arbetsro, ansvar för skolarbete och respektfullt klimat hamnar högt. Om dessa områden fungerar har skolorna lagt en bra grund för att en bra lärandeprocess kan ske, precis som var fallet med svaren från eleverna i årskurs 9. Emellertid grumlans bilden av att påståenden som handlar om stöd i den lärandeprocessen, påverkan och intresseväckande undervisning överlag hamnar lågt, även om det inte är lika lågt som det var i enkäten för eleverna i årskurs 9. Situationen är densamma i både svenska och matematik, vilket då kan peka på att

problematiken inte verkar vara varken ämnes- eller skolspecifik utan är av en mer generell karaktär.

Denna tendens kan också speglas i det faktum att lärarens kunnsighet får mycket höga omdömen av eleverna, en sådan kunnsighet som enligt samstämmig forskning krävs för att bli en bra lärare som leder eleverna till nya insikter och nya nivåer. Emellertid verkar det sista steget inte ske bland de undersökta skolorna. Svaren visar på att elevernas intresse då inte väcks, att de inte upplever att de får vara med och påverka eller att eleverna inte blir ledda i sin kunskapsutveckling. Med det sagt är detta elevernas tolkning och upplevelse av lärarens undervisning. Oavsett om elevernas uppfattning är rätt eller inte så får skolan, och läraren, ett onödigt problem om eleverna inte är med på vad som händer utan "bara" ser till stoffet i ämnet. Situationen är densamma som enkäten påvisat för eleverna i årskurs 9.

Avslutningsvis visar omdömena avseende påståendet om att eleverna får vara med och påverka undervisningen att skolorna har mycket att jobba med här. Oaktat enkätens bristande vetenskaplighet visar dessa omdömen på samma brist som den årliga Våga visaenkäten. Påverkan och delaktigheten i skolorna når inte hela vägen in i klassrummet.